

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра ортопедичної стоматології**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти **Другий (магістерський) рівень**
Галузь знань **22 Охорона здоров'я**
Спеціальність **221 Стоматологія**

Освітня кваліфікація **Магістр стоматології**
Професійна кваліфікація **Лікар-стоматолог**

Освітня програма **Стоматологія**
Статус дисципліни **Нормативна**
Мова навчання **Українська**

Ужгород 2023

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «**Ортопедична стоматологія**» для здобувачів **другого (магістерського) рівня** вищої освіти галузі знань **22 Охорона здоров'я** спеціальності **221 Стоматологія** освітньої програми **Стоматологія** студентів 4 курсу стоматологічного факультету.

Розробники: **Костенко Є. Я.** – д.мед.н., професор, декан стоматологічного факультету, професор кафедри ортопедичної стоматології;

Костенко С.Б. – д.мед.н., доцент, завідувачка кафедри ортопедичної стоматології;

Локота Є.Ю. – к.мед.н., доцент, доцент кафедри ортопедичної стоматології;

Локота Ю.Є. – старший викладач кафедри ортопедичної стоматології;

Красіцький І.Г. - асистент кафедри ортопедичної стоматології;

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **ортопедичної стоматології**

Протокол № 2 від « 16 » лютого 2023 р.

Завідувач кафедри Світлана КОСТЕНКО

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету

Протокол № 7 від « 20 » березня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Оксана КЛІТИНСЬКА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 самостійної роботи студента – 1,1	VII	VIII
	Лекції:	
	4 год.	6 год.
	Клінічні:	
	36 год.	34 год.
	Самостійна робота:	
Вид підсумкового контролю: підсумковий	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: екзамен	20 год.	20 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Ортопедичної стоматології**» є викладання даної дисципліни для формування майбутнього фахівця, здатного вирішувати клінічні задачі з використанням набутих знань та вмінь з навчальної дисципліни.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Важливими в підготовці є послідовні дії для засвоєння навчального матеріалу. При вивченні змісту програми звертається увага на методичне забезпечення змісту навчальної програми. Структура вивчення дисципліни індивідуалізується стосовно кожного студента, зміст модуля вивчається за рекомендованою (індивідуалізованою) структурою розробленою кафедрою. Таким чином, навчання орієнтується на придбання студентами конкретних навичок, знань і умінь, компетенцій необхідних у майбутній професійній діяльності з дисципліни «Ортопедична стоматологія».

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Ортопедичної стоматології**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

СФ.ОС "Ортопедична стоматологія", "Стоматологія"

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Ортопедична стоматологія**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Оволодіти методами обстеження пацієнтів	ПРН 1
аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого з повною відсутністю зубів в клініці ортопедичної стоматології	ПРН 2
аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого з повною відсутністю зубів в клініці ортопедичної стоматології	ПРН 3
знати методики виготовлення гнутих дротяних шин на верхню та нижню щелепи,	ПРН 4
знати етіологію та патогенез зубощелепних деформацій	ПРН 5

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Ортопедична стоматологія**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
проводити обстеження стоматологічного пацієнта	ПРН 1
аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого з повною відсутністю зубів в клініці ортопедичної стоматології	ПРН 2
аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого з повною відсутністю зубів в клініці ортопедичної стоматології	ПРН 3
знати методики виготовлення гнутих дротяних шин на верхню та нижню щелепи,	ПРН 4
знати етіологію та патогенез зубощелепних деформацій	ПРН 5

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- метод індивідуальних навчально-дослідних та практичних завдань,
- метод тренінгових технологій,
- метод проведення конференцій із застосуванням інтерактивних, та інформаційно-комп'ютерних технологій.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

- Форми поточного контролю: виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з даної дисципліни.
- Форма модульного контролю: письмове тестування та комп'ютерне, індивідуальне опитування, співбесіда, структуровані за змістом письмові роботи.
- Форма підсумкового семестрового контролю: : індивідуальні завдання, питання для поточного контролю, тести, задачі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	30	100	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
T11	T12	T13	T14									
5	5	5	5									

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	30	100	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
T11	T12	T13	T14									
5	5	5	5									

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль ...	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	14	42	14	42		
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)						
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	4	4	4	4		
Письмове тестування при	4	4	4	4		

тематичному оцінюванні						
...						
Презентація	4	10	4	10		
Реферат	4	10	4	10		
Есе						
...						
Модульна контрольна робота	1	30	1	30		
Разом	31	100	31	100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ЄКТС	Пояснення
Відмінно	100-90	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре	89-82	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	81-74	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно	73-64	D	Задовільно (зі значною кількістю недоліків)
	63-60	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно	59-35	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	34-1	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Критерії оцінювання успішності студентів під час проведення підсумкового семестрового контролю

Оцінка, що виставляється кожному студенту на підсумковому семестровому контролі є сумарною, і складається з балів, нарахованих за виконання практичних навичок, відповіді на стандартизовані тестові завдання та усні відповіді на контрольні запитання.

Оцінку «відмінно» отримує студент, який дав не менше 90% вірних відповідей на тестові завдання, без помилок відповів на усні запитання, правильно продемонстрував необхідні практичні навички, тобто всебічно та глибоко засвоїв програмний матеріал модуля, в повному обсязі володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, без помилок вирішує ситуаційні задачі

Оцінку «добре» отримує студент, який дав не менше 70% вірних відповідей на тестові завдання, припустився окремих незначних помилок у відповідях на усні запитання, продемонстрував необхідні практичні навички, але не в повному обсязі, та адекватно вирішує ситуаційні задачі

Оцінку «задовільно» отримує студент, який дав не менше 60% вірних відповідей на тестові завдання, припускається значних помилок у відповідях на усні запитання, демонструє недостатній рівень оволодіння практичними навичками та не в повному обсязі вирішує ситуаційні задачі

Оцінку «незадовільно» отримує студент, який дав менше 60% вірних відповідей на тестові завдання, не дає відповідей на усні запитання або припускається грубих помилок, не здатен

продемонструвати практичні навички і не може дати правильної інтерпретації їх застосування, не може вирішити ситуаційні задачі

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ЄКТС	Пояснення
Відмінно	100-90	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре	89-82	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	81-74	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно	73-64	D	Задовільно (зі значною кількістю недоліків)
	63-60	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно	59-35	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	34-1	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1 *Повне знімне протезування*

Тема 1. Контроль початкового рівня знань. Обстеження порожнини рота пацієнта в повною відсутністю зубів.

Тема 2. Отримання анатомічних відбитків з беззубої верхньої та нижньої щелеп для виготовлення індивідуальних ложок

Тема 3. Виготовлення індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи

Тема 4. Анатомічне обґрунтування побудови меж повних знімних протезів

Тема 5. Припасування жорстких індивідуальних ложок

Тема 6. Отримання функціональних відбитків з верхньої та нижньої щелеп

Тема 7. Визначення центрального співвідношення щелеп при дефектах зубних рядів IV групи. Помилки при фіксації центрального співвідношення, ознаки, способи їх усунення

Тема 8. Біомеханіка рухів нижньої щелепи. Фактори оклюзії

Тема 9. Теорії артикуляції, основні положення. Принципи роботи з артикулятором при протезуванні пацієнтів з повною відсутністю зубів.

Тема 10. Анатомічна постановка зубів по склу, за сферичною поверхнею.

Тема 11. Перевірка конструкції повних знімних протезів

Тема 12. Лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів

Тема 13. Фіксація повних знімних протезів. Адаптація до протезів. Обробка повних знімних протезів після полімеризації пластмас. Полагодження протезів. Корекція повних знімних протезів

Тема 14. Вплив базисів пластиночних протезів на тканини порожнини рота. Повторне протезування пацієнтів з повною вториною адентією.

Модуль 2 *Щелепно-лицева травматологія*

Тема 1. Контроль початкового рівня знань. Щелепно-лицева ортопедія. Мета і завдання. Класифікація переломів щелеп.

Тема 2. Механізм зміщення відламків при переломах щелеп. Клінічні ознаки при різних видах переломів.

Тема 3. Стоматологія надзвичайних станів. Види та об'єм ортопедичної стоматологічної допомоги при ураженні щелепно-лицевої ділянки.

Тема 4. Загальна характеристика щелепно-лицевих апаратів та їх класифікація. Транспортні шини.

Тема 5. Лігатурне зв'язування зубів, показання, протипоказання. Можливі помилки та ускладнення.

Тема 6. Лікування переломів щелеп без зміщення відламків за допомогою гнутих дротяних шин. Помилки при шинуванні.

Тема 7. Об'єм спеціалізованої ортопедичної допомоги пацієнтам з переломами щелеп. Шини лабораторного виготовлення (шини Вебера, Ванкевич, Лімберга, Гунінга-Порта).

Тема 8. Етіологія, клініка та ортопедичне лікування переломів щелеп зі стійким зміщенням відламків.

Тема 9. Використання ортопедичних засобів при остеопластиці та пластиці м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки (формуючі та фіксуючі апарати).

Тема 10. Етіологія, патогенез, клініка контрактур нижньої щелепи, їх класифікація. Профілактика контрактур та ортопедичні методи їх лікування

Тема 11. Етіологія, патогенез, клініка і ортопедичне лікування переломів, які неправильно зрослися. Причини утворення несправжнього суглобу, клініка. Патологічна анатомія несправжнього суглоба. Зубне протезування.

Тема 12. Мікростомія. Етіологія, клініка. Особливості зубного лікування мікростомії. Протезування при мікростомії.

Тема 13. Розповсюдженість, етіологія, патогенез і ортопедичне лікування дефектів твердого і м'якого піднебіння. Обтуратори. Клініко-лабораторні етапи виготовлення обтураторів.

Тема 14. Протезування дефектів лицевої ділянки. Ектопротези. Отримання маски обличчя.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання: ДЕННА				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр					
Модуль 1 Повне знімне протезування					
Тема 1. Контроль початкового рівня знань. Обстеження порожнини рота пацієнта в повною відсутність зубів.	2				
Тема 2. Отримання анатомічних відбитків з беззубої верхньої та нижньої щелеп для виготовлення індивідуальних ложок	2				
Тема 3. Виготовлення індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи	2				
Тема 4. Анатомічне обґрунтування побудови меж повних знімних протезів	2				
Тема 5. Припасування жорстких індивідуальних ложок	2				
Тема 6. Отримання функціональних відбитків з верхньої та нижньої щелеп	2				

Тема 7. Визначення центрального співвідношення щелеп при дефектах зубних рядів IV групи. Помилки при фіксації центрального співвідношення, ознаки, способи їх усунення	2					
Тема 8. Біомеханіка рухів нижньої щелепи. Фактори оклюзії	2					
Тема 9. Теорії артикуляції, основні положення. Принципи роботи з артикулятором при протезуванні пацієнтів з повною відсутністю зубів.	2					
Тема 10. Анатомічна постановка зубів по склу, за сферичною поверхнею.	2					
Тема 11. Перевірка конструкції повних знімних протезів	2					
Тема 12. Лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів	2					
Тема 13. Фіксація повних знімних протезів. Адаптація до протезів. Обробка повних знімних протезів після полімеризації пластмас. Полагодження протезів. Корекція повних знімних протезів	4					
Тема 14. Вплив базисів пластиночних протезів на тканини порожнини рота. Повторне протезування пацієнтів з повною вториною адентією.	4					
Модульна контрольна робота	4					
Разом за модуль	36	4				20
Модуль 2 Щелепно-лицева травматологія						
Тема 1. Тема 1. Контроль початкового рівня знань. Щелепно-лицева ортопедія. Мета і завдання. Класифікація переломів щелеп.	4	6				
Тема 2. Механізм зміщення відламків при переломах щелеп. Клінічні ознаки при різних видах переломів.	2					
Тема 3. Стоматологія надзвичайних станів. Види та об'єм ортопедичної стоматологічної допомоги при ураженні щелепно-лищевої ділянки.	2					
Тема 4. Загальна характеристика щелепно-лицевих апаратів та їх класифікація. Транспортні шини.	2					
Тема 5. Лігатурне зв'язування зубів, показання, протипоказання. Можливі помилки та ускладнення.	2					
Тема 6. Лікування переломів щелеп без зміщення відламків за допомогою гнутих дротяних шин. Помилки при шинуванні.	2					
Тема 7. Об'єм спеціалізованої ортопедичної допомоги пацієнтам з переломами щелеп. Шини лабораторного виготовлення (шини Вебера, Ванкевич, Лімберга, Гунінга-Порта).	2					

Тема 8. Етіологія, клініка та ортопедичне лікування переломів щелеп зі стійким зміщенням відламків.	2					
Тема 9. Використання ортопедичних засобів при остеопластиці та пластиці м'яких тканин щелепно-лищевої ділянки (формуючі та фіксуючі апарати).	2					
Тема 10. Етіологія, патогенез, клініка контрактур нижньої щелепи, їх класифікація. Профілактика контрактур та ортопедичні методи їх лікування	2					
Тема 11. Етіологія, патогенез, клініка і ортопедичне лікування переломів, які неправильно зрослися. Причини утворення несправжнього суглобу, клініка. Патологічна анатомія несправжнього суглоба. Зубне протезування.	2					
Тема 12. Мікростомія. Етіологія, клініка. Особливості зубного лікування мікростомії. Протезування при мікростомії.	2					
Тема 13. Розповсюдженість, етіологія, патогенез і ортопедичне лікування дефектів твердого і м'якого піднебіння. Обтуратори. Клініко-лабораторні етапи виготовлення обтураторів.	2					
Тема 14. Протезування дефектів лищевої ділянки. Ектопротези. Отримання маски обличчя.	2					
Модульна контрольна робота	4					
Разом за модуль	34	6				20
Разом за семестр	70	10				40
8-й семестр						

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	
1.	Клінічні етапи виготовлення повних знімних протезів	10	
2.	Адаптація до знімних пластинкових протезів	10	
3.	Причини утворення несправжнього суглобу, клініка	10	
4.	Помилки при фіксації центрального співвідношення	10	
	Разом	40	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема лекцій	Години
Модуль 1 «Повне знімне протезування»		
1	Анатомо-фізіологічні особливості жувального апарату при повній втраті зубів. Клінічні етапи виготовлення повних знімних протезів	2
2	Лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів	2

Разом Модуль 1		4
Модуль 2 «Щелепно-лицева травматологія»		
1	Щелепно-лицева ортопедія. Мета, завдання. Класифікація переломів щелеп. Загальна характеристика апаратів	2
2	Щелепно-лицеве протезування хворих з ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки. Контрактури. Мікростомія. Дефекти твердого і м'якого піднебіння. Етіологія, клініка, особливості ортопедичного лікування.	2
3	Лабораторні етапи виготовлення щелепно-лицевих конструкцій	2
Разом Модуль 2		6
Всього		10

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Технічні засоби таблиці, муляжі, фантоми, моделі, навчальний журнал, план заняття, ситуаційні задачі, відбиткова маса, беззубі моделі, самотвердіюча пластмаса, зуботехнічні інструменти, стандартні відбиткові ложки.

Обладнання слайди, таблиці, проектор.

Програмне забезпечення

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Основна:

1. Гасюк П.А., Костенко Є.Я., Щерба В.В., Радчук В.Б. Протезування при повній втраті зубів, Тернопіль-Ужгород „Терно-граф”-2017 с. 215.
2. Голік В.П. Янішен І.В. Доля А.В. Об'ємне моделювання меж ложки – базису термопластичним відбитковим матеріалом «Ортокор- СТ» при виготовленні повних знімних пластинкових протезів Харків: ХНМУ, 2017. - 163 с.
3. А. Є. Крижановський. Результати клінічної апробації повного знімного протеза з тришаровим базисом за даними лазерної доплерівської флоуметрії «Клінічна стоматологія» 2015. № 1 с.105
4. Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Різник Б.М. Навчальний план та програма тематичного циклу „Сучасні технології в ортопедичному лікуванні знімними пластинковими протезами ” для лікарів-стоматологів за фахом “ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ”, Полтава 2019 . с. 20
5. Нідзельський М.Я., Чикор В.П., Цветкова Н.В. ФОНЕТИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЗНІМНОМУ СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ПРОТЕЗУВАННІ Український стоматологічний альманах. 2019. № 2 с.44
6. Нідзельський М.Я., Дудченко М.О., Цветкова Н.В., Соколовська В.М Профілактика больового синдрому при користуванні знімними протезами 1-4 научно-практичний журнал. – 2017.– С. 169-173.

7. Писаренко О.А., Цветкова, Н.В Кузнецов В.В. Локалізація поломок базисів повних знімних протезів верхньої щелепи і кількість лагоджень. // Стоматологічна наука и практика. – 2016. –№6(11). – С. 19-23 М. 8.Я. Нідзельський, О. А. Писаренко, Н. В. Цветкова. - Полтава : Гонтар О. В., Організація стоматологічної допомоги у військових з'єднаннях : 2019. - 108 с.
- 9.Рожко М. М., Неспрядько В.П., Палійчук І.В., Дмитришин Т.М., Лабунець В.А., Парасюк Г.З., Вербовська Р.І., Штурмак В.М. Ортопедична стоматологія «Медицина» 2020 с.591
- 10.Л.Б. Єрис Л.Б., В.М. Дворник. Сучасні технології виготовлення щелепно-лицевих протезів – Полтава 2016. – 123 с.
- 11.Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.Н. та ін. Зубопротезна техніка. – К.; Книга плюс, 2006. – 544 с.
- 12.М. Я. Нідзельський, Г. М. Давиденко, О. А. Писаренко, Н. В. Цветкова. Курс лекцій з щелепно-лицевої ортопедії : навчальний посібник. - Полтава 2016. - 180 с.
- 13.Іщенко П.В., Кльомін В.А., Качалов Р.Х., Лихота А.М. Військова ортопедична стоматологія. – К.: ВСВ «Медицина». -2013. -312с.
- 14.Лихота А.М., Коваленко В.В., Федірко І.В. Організація роботи пересувного стоматологічного кабінету // Методичні рекомендації. - К.: УВМА, 2015.-25 с.
- 15.Сучасні аспекти військової стоматології: збірник наукових праць / під ред. Р.Х.Камалова. – К.: Науковий світ, 1999. – 143с.
- 16.Варава Г.М., Стрелковський К.М. Техніка виготовлення щелепно-лицевих протезів. - К., 1992.
- 17.Рибалов О.В., Горішний Б.М., Саяпіна Л.М. Щелепно-лицева хірургія екстремальних ситуацій: Навчальний посібник. – Полтава, 2000. – 217 с
- 18.Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д. Технологія виготовлення щелепно-лицевих конструкцій. – К., - ВСВ "Медицина", 2010
- 19.Камалов Р.Х., Лихота А.М., Крячко А.Г. Надання стоматологічної допомоги у зоні відповідальності військово-медичного клінічного центру // Методичні рекомендації. - К.: УВМА, 2011.- 72 с.
- 20.Волошина Л.І. Травма кісток лицевого скелету мирного часу: Навчальний посібник. – Полтава, 1999. – 220 с.
- 21.Котляр А.А. Щелепно-лицьова ортопедія і протезування // Зубопротезна техніка /За ред.А. І. Бетельмана. –К.: Вища шк., 1979. –С.440-450.
- 22.Нідзельський М.Я. Механізми адаптації до стоматологічних протезів. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2003. – 116 с.
- 23.Беліков О.Б. Щелепно-лицева ортопедія :навч. посіб. – Полтава, 2002.- 208 с.
- 24.Качалов Р.Х., Крячко А.Г.,Лихота А.М. Надання стоматологічної допомоги у зоні відповідальності військово-медичного клінічного центру./ Метод. Рекомендації. К., 2011.- 76 с.

25. Фізична реабілітація в стоматології: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Валентина Андріївна Шаповалова, Василь Михайлович Коршак, Валентина Миколаївна Халтагарова та ін. - К.: Медицина, 2008. - 95 с.

26. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Ярковий В.В. Оджубейська О.Д. Тактика курації хворих у клініці ортопедичної стоматології. Полтава: Астроя, 2003 – 52 с.

27. Гумецький Р.А., Рожко М.М., Завадка О.Є., Скрипніков П.М. Ускладнення місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці: Посібник у 3 т. – Львів: Івано-Франківськ: Полтава: Видавничий дім «Наутілус», 2002. – 231 с.

28. Збірник алгоритмів практичних навичок і вмінь до практично орієнтованого державного іспиту за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія»: Навч. посібник / Л.Д. Чулак, К.М. Косенко, А.Г. Гулюк та ін.; За заг. ред. Л.Д. Чулака. – Одеса: Одес. Держ. Мед. Ун-т, 2004. – 264 с

Допоміжна література

1. Скубій І. В. Особливості фіксації повних знімних пластинкових протезів на нижній щелепі із застосуванням самарій-кобальтових магнітів з опорою на внутрішньокісткових імплантатах : Дис..канд.мед.наук 14.01.22 / Укр. мед. стомат. академія. – Полтава – 2019 – 204 с.

2. Нідзельський М.Я. Практикум з ортопедичної стоматології: навчальний посібник / М.Я. Нідзельський, В.П. Чикор. – 2016. – 104 с.

3. Біда В.І. Заміщення дефектів зубних рядів незнімними конструкціями зубних протезів. Лекція. – Київ, 2001. – 26с.

4. Нідзельський М.Я. Механізми адаптації до стоматологічних протезів. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2003. – 116 с.

5. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д., Ярковий В.В. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина II. Полтава: ПП «Форміка», 2002. – 168 с.

6. Гітлан Є.М., Крот М.К. Посібник з бюгельного протезування. – К.: Здоров'я, 2001. – 140 с.

7. Біда В.І. Патологічне стирання твердих тканин зубів та основні принципи його лікування (Навчально-методичний посібник). – К.: ВАТ «Видавництво «Київська правда», 2002. – 96с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Algoritmi-_ortstom-ukrainska-mova-pdf.io_.pdf

2. https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_prostheticdent_fpge/11.%20%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2-%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B2/%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9A%D0%90%20%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%E2%80%9E%D0%9E%D1%80%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%E2%80%9D.pdf

3. <https://orthodontic.pdmu.edu.ua/storage/common/docs/0tq8S86OoZN8t0gdyKQSSTTEgiKex11ILY234t33.pdf>

4. https://lma.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/2-3-sof-tvzp_tisnovecz.pdf

5. https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/23507/1/%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%86%D0%A8_%D0%A0%D0%A3%D0%97.pdf
6. https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/4_kurs_RP_Ortopedichna_stomatologiya_4_kurs.pdf
7. <https://jmbs.com.ua/pdf/4/1/jmbs0-2019-4-1-177.pdf>
8. http://files.odmu.edu.ua/journal/OMJ_2012.04/omj124_29.pdf
9. <https://medpers.dmu.edu.ua/issues/2020/N4/146-158.pdf>
10. http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/4060/3/Posibnyk_CLO.pdf
11. <https://polso.pdmu.edu.ua/storage/resources/docs/5KGvg6NpOcmOssD3cHR2Py6GXS6yvlzvkwfWc6RHB.pdf>
12. https://balka-book.com/files/2020/01_04/12_31/u_files_store_1_84157.pdf
13. https://aspdoc.zsmu.edu.ua/upload/files/osvita/rab_prog/spec/221stomat/such_ortoped_stomat.pdf
14. https://lma.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/13_sylabus_ii-so-11-tvshhkl_vojtyuk-o.o..pdf
15. https://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/antatsiyi_stomat_90.pdf

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)